

ОСОБЛИВОСТІ РИНКУ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ КРАЇН ЄС

Одним з елементів європейської інтеграції є банківська система Європейського союзу, завданням якої є зміцнення банківського сектору та розвиток стійкості до економічних криз. Банки відіграють важливу роль в європейській економіці, надаючи необхідні фінансові послуги підприємствам і домашнім господарствам. В основі їх успішної банківської діяльності лежить тісна взаємодія з клієнтами у сфері послуг.

Ринок ЄС можна охарактеризувати як структуру, що базується на банківському фінансуванні, де його панівною формою є не ринок капіталу, а саме банківське кредитування. За даними Європейського центрального банку, частка банків у кредитуванні підприємств і населення складає 70-75% усього боргового фінансування. Європейські банки прагнуть виступати у якості кредитних посередників, які беруть депозити, а після цього кредитують економіку.

Європейський банківський сектор включає в себе значну кількість банків з різними моделями бізнесу, правовими формами та структурою власності. Крім великих комерційних, роздрібних та інвестиційних банків, які надають широкий асортимент фінансових послуг, діє велика кількість спеціалізованих інститутів з різною структурою власності, до яких належать державні банки, кооперативи та ощадні установи.

Істотний імпульс в економічному розвитку банківського сектору дало взаємне визнання ліцензій, яке полягає в тому, що якщо юридична особа отримує ліцензію на здійснення будь-якої діяльності від однієї з держав-членів ЄС, то це дозволяє їй вести справи на території усіх інших країн. Така лібералізація банківського сектора посилила конкуренцію, яка розширила можливості клієнтів не тільки при виборі банку, але і банківського продукту. Водночас національні наглядові органи, до яких належить центральний банк і державні наглядові установи, зобов'язані здійснювати всебічний контроль над діяльністю національних кредитних організацій не тільки в межах держави, а й за його межами, а також за їх філіями, представництвами та дочірніми підприємствами. Нагляд за кредитною установою здійснюється відповідно до процедур, встановлених національним законодавством держави-члена, та визначається окремим принципом у законодавстві [1].

Кількість місцевих банків в кожній країні зменшується і компенсується збільшенням кількості філій іноземних банків. З одного боку, вони покривають локальну нестачу капіталу, а з іншого – вони тиснуть на місцеві банки, намагаючись знайти своє місце. Тактикою європейських банків є те, що вони можуть пропонувати широкий спектр своїх послуг, але будуть спеціалізуватися в одній або двох сферах, для того, щоб найкраще

розвиватися саме в цих сегментах банківського ринку. Іноземний банк входить у новий ринок з обмеженим набором продуктів, однак він має бути таким, який матиме перевагу серед своїх головних конкурентів [2].

Огляд "Банківської справи в Європі" показує, що минулого року продовжилась тенденція до пониження фізичної присутності по території усієї Європи, оскільки розширена мережа філій втрачає своє значення через те, що клієнти банку все частіше здійснюють необхідні операції через цифрові канали замість філій.

Загальна кількість кредитних установ Європейського Союзу зменшилась на 2,6% у 2018 році до 6 088 одиниць, поновивши скорочення, яке було розпочате у 2008 році. Цей процес був найбільш помітним у таких країнах як Німеччина, Італія, Австрія та Ірландія. Тенденція характерна і для банківських відділень, число яких у ЄС змінилось на 5,6% (приблизно 10 000 відділень) у порівнянні з кінцем 2017 року та зараз становить близько 174 000. Це є відображенням прискореного використання послуг, які надаються онлайн, та мобільного банкінгу. Також впала кількість людей, працюючих у європейських кредитних установах, до найнижчого рівня за 20 років та на кінець 2018 року становить близько 2,67 мільйона людей [3]. Концентрація банківського бізнесу, згідно з Індексом Герфіндаля, збільшується та не перевищує показник 2000 у домінуючій більшості країн ЄС, що вказує на невисоку насиченість ринку [4].

Більшість європейських банків відчують труднощі через недостатню прибутковість, походження яких є предметом обговорення. З одного боку, банки і асоціації, які їх представляють, стверджують, що джерелом проблеми є, по суті, політика Європейського центрального банку щодо відсоткових ставок, яка продовжує зберігатись через слабкість економіки еврозони. Представники ЄЦБ неодноразово оскаржували це твердження, вважаючи, що реальною причиною є надлишок встановленої потужності ті для країн, які ще не пройшли через процеси реструктуризації і оптимізації.

Отже, європейські банки продовжують зміцнювати свої позиції в капіталі і покращувати свої баланси. Зусилля по рекапіталізації, вжиті після фінансової кризи 2008 року, зробили європейський банківський сектор більш стійким через зменшення загального дефіциту капіталу, збільшення коефіцієнту поточної ліквідності. Однак, європейський фінансовий сектор стикається з проблемами обмеженої прибутковості і новою хвилею регулювання, а також із труднощами з отриманням прибутку за рахунок підвищення ефективності від технологічних інвестицій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. What is the banking union [electronic resource] // European Commission. – 06.06.2018. – Access mode : https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/banking-union/what-banking-union_en Annual Report 2018 [electronic resource] // European Central Bank. – 01.04.2019. – Access mode : <https://www.ecb.europa.eu/pub/annual/html/ar2018~d08cb4c623.en.html#toc1>
2. Banking in Europe: EBF publishes 2019 Facts & Figures [electronic resource] // European Banking Federation. – 11.09.2019. – Access mode : https://www.ebf.eu/wp-content/uploads/2019/09/EBF_038266-Banking-in-Europe-2019-Facts-and-Figures-press-release-11-September.pdf
3. EU structural financial indicators [electronic resource] // European Central Bank. – 01.06.2019. – Access mode : https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/annex/ecb~10913d25c1.pr190604_ssi_table.pdf